

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
algtekst-terviktekst
01.01.2008
31.12.2018
RT I 2007, 55, 370

Asbestitööle esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded¹

Vastu võetud 11.10.2007 nr 224

Määrus kehtestatakse «Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse» § 4 lõike 5 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesoleva määrusega sätestatakse töötervishoiu ja tööohutuse nõuded asbestitöödele, mille käigus töötajad puutuvad või võivad kokku puutuda asbestitõlmuga.

(2) Asbestitöödeks käesoleva määruse tähenduses loetakse asbesti sisaldava ehitise lammutamist, rekonstrueerimist, remonti või hooldust, kaasa arvatud asbesti eemaldamist ehitisest, masinast, seadmest või laevast ning asbestijäätmete kogumist, töökohalt äraveo ettevalmistamist, vedu ja ladestamist.

(3) Asbestina käsitatakse järgmisi kiuliste silikaatide klassi kuuluvaid mineraale:

- 1) aktinoliit, CAS nr 77536-66-4;
- 2) amosiit, CAS nr 12172-73-5;
- 3) antofülliid, CAS nr 77536-67-5;
- 4) kroküdoliit, CAS nr 12001-28-4;
- 5) krüsotiil, CAS nr 12001-29-5;
- 6) tremoliit, CAS nr 77536-68-6.

2. peatükk ASBESTIKIUDUDE PIIRNORM JA ASBESTIKIUDUDE SISALDUSE MÕÕTMINE

§ 2. Asbestikiudude piirnorm töökeskkonna õhus

(1) Töötaja asbestiga kokkupuute päevane piirnorm on 0,1 kiudu sissehingatava õhu ühes cm³-s (100 000 kiudu ühes m³-s), mis on mõõdetud või arvutatud 8-tunnise kokkupuuteaja aja-kaalu keskmisena.

(2) Asbestosake loetakse kiuks, kui selle pikkuse ja läbimõõdu suhe on 3:1 või suurem.

§ 3. Asbestikiudude sisalduse mõõtmine

(1) Asbestikiudude sisaldust mõõdetakse, kui on vaja veenduda, et töötajate kokkupuute asbestiga ei ületa piirnormi või et asbestitöö lõppedes ei sisalda töökoha õhk asbestitõlmu.

(2) Asbestikiudude loendamisel õhuproovis võetakse arvesse ainult sellised kiud, mille pikkus on vähemalt 5 mikromeetrit ja läbimõõt kuni 3 mikromeetrit.

(3) Õhuproovide võtmise planeerimisel peab tööandja konsulteerima töötajate, töökeskkonnavoliniku või töötajate usaldusisikuga.

(4) Mõõtetulemused peavad olema tõendatult jälgitavad «Mõõteseaduse» tähenduses ning kajastama töötaja kokkupuudet asbestitõlmuga.

3. peatükk

TÖÖANDJA KOHUSTUSED

§ 4. Tööandja esmane kohustus

Tööandja peab enne ehitise lammutamist, rekonstrueerimist, remonti või hooldust veenduma, kas ehitis sisaldab asbesti või ei sisalda. Uurimise tulemus dokumenteeritakse. Kui asbestisisaldus leiab kinnitust, järgitakse nimetatud tööde tegemisel käesolevas määruses asbestitööde tegemiseks sätestatud nõudeid.

§ 5. Töökeskkonna riskianalüüs

(1) Iga kord enne asbestitööd peab tööandja riskianalüüsi käigus hindama töötajate asbestiga kokkupuute laadi, ulatust ja kestust ning sellest töötajate tervisele tulenevat riski ning võtma tarvitusele sobivad ennetusabinõud.

(2) Madala riskiga asbestitöödeks peetakse töid, mille käigus töötajate kokkupuude asbestiga ei ületa piinormi, sealhulgas lühiajalist, alla 4 tunni kestvat tegevust, mille käigus käideldakse mitterabedaid materjale, milles asbestikiud on seotud tihkeks struktuuriks (nt asbesttsementtooted); heas seisukorras olevate asbesti sisaldavate materjalide hermetiseerimist või katmist ja õhu koostise kontrollimiseks või materjali asbestisisalduse määramiseks vajalike analüüside tegemiseks materjalide kogumist.

(3) Madala riskiga asbestitööde korral võib jätta §-d 6 ja 7 kohaldamata.

§ 6. Asbestitöö alustamisest teavitamine

(1) Tööandja on kohustatud teavitama Tööinspektsiooni kohalikku asutust vähemalt 7 päeva enne asbestitöö alustamist, esitades kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis käesoleva määruse lisas 1 toodud vormi kohase teate.

(2) Lammutustöö või asbesti eemaldustöö korral tuleb teatele lisada §-s 7 kirjeldatud töökava.

(3) Kui madala riskiga asbestitöö käigus selgub, et töötajate kokkupuude asbestitolmuga ületab piinormi, tuleb Tööinspektsioonile esimesel võimalusel esitada lõikes 1 nimetatud teade.

§ 7. Asbestitöö kavandamine

(1) Enne lammutustöö või asbesti eemaldustöö alustamist peab tööandja koostama kirjaliku töökava. Töökava võib olla Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1999. a määruse nr 377 «Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses» § 4 lõikes 3 nimetatud tööohutuse plaani osa.

(2) Töökava peab sisaldama asbestitööde tegevate töötajate ja töö mõjupiirkonda jäävate teiste töötajate või elanike kaitseks rakendatavate abinõude kirjeldusi, sealhulgas:

- 1) töökoha skeemi koos seadmete, sh asbestijäätmete konteineri asukoha näitamisega;
- 2) asbesti või asbesti sisaldavate materjalide asukohti ja eeldatavat kogust lammutatavas objektis (asbestikaardistus);
- 3) töövõtete, sh ettevalmistavate tööde lühikirjeldusi;
- 4) asbestitolmu leviku takistamiseks rakendatavaid meetmeid;
- 5) töötajatele antavate isikukaitsevahendite nimetusi;
- 6) meetmeid töökoha puhastamiseks asbestijäätmetest ja -tolmust;
- 7) asbestijäätmete veo korraldust ja ladestamiskoha nime;
- 8) asbestikaardistamise aega ja kaardistaja nime.

§ 8. Terviseriski vähendamine

(1) Asbestitööd tuleb teha nii, et töötaja kokkupuude asbestitolmuga on võimalikult väike ja jääb alla piinormi. Kokkupuute vähendamiseks:

- 1) piiratakse asbestiga kokkupuutuvate töötajate arvu;
- 2) tehakse töö nii, et asbest või asbesti sisaldavad materjalid eemaldatakse ehitisest või muust objektist enne selle lammutamise alustamist, välja arvatud juhul, kui see tegevus suurendab töötajate asbestiga kokkupuute riski;
- 3) rabadat asbesti sisaldava konstruktsiooni lammutamisel või asbesti eemaldamisel eraldatakse asbestiga kokkupuute piirkond ümbritsevast keskkonnast alarõhulise hermeetilise tsooni abil;
- 4) tuleb asbestitööd teha nii, et asbestitolmu ei satuks õhku. Kui tolmu teket ei ole võimalik vältida, tuleb töökoht eraldada muust töökeskkonnast ja kasutada piisava võimsusega kohtäratõmmed;
- 5) välditakse asbesti kandumist töökohast mujale töötajate riietega või muul viisil;
- 6) kasutatakse kokkupuudet vähendavaid seadmeid, sh õhupuhasteid;
- 7) asbesti ja asbesti sisaldavaid materjale hoitakse ja transporditakse suletud pakendis;
- 8) kõiki ruume või seadmeid, mis on seotud asbestitööga, puhastatakse ja hooldatakse korrapäraselt.

(2) Töötajad, kes puutuvad tööl kokku asbestitolmuga, on kohustatud järgima tööandja koostatud ja kinnitatud ohutusjuhendit ning kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid.

(3) Hingamisteede kaitsevahenditega töötamise ajal peavad töötajatele olema ette nähtud puhkepausid, mille kestus ja sagedus sõltuvad töötaja füüsilisest koormusest ja töökorraldusest.

(4) Kui vaatamata rakendatud abinõudele töötajate kokkupuude asbestitolmuga ületab piirnормi, peab tööandja viivitamata selgitama välja selle põhjused ja rakendama abinõusid olukorra parandamiseks.

(5) Töökohas, kus piirnормi ületamine aset leidis, on edasitöötamine lubatud ainult isikukaitsevahendeid kasutavatel töötajatel, kes tegelevad tekkinud olukorra likvideerimisega.

(6) Abinõude rakendamise järel tuleb vajadusel teha kontrollmõõtmine veendumaks, et töötajate kokkupuude asbestitolmuga ei ületa piirnормi.

§ 9. Töötaja asbestiga kokkupuute piirnормi ületamine

(1) Kui riskianalüüsist tuleneb, et mõne asbestitöö, nt lammutustöö käigus võib töötajate kokkupuude asbestiga ületada piirnормi ja seda ei ole võimalik vältida, peab tööandja töötajate ohutuse tagamiseks:

- 1) andma töötajale sobivad ja tõhusad hingamis- ja muud vajalikud isikukaitsevahendid;
- 2) määrama ohuala, kus tuleb isikukaitsevahendeid kasutada;
- 3) takistama asbestitolmu levimist ohualalt väljapoole.

(2) Asbestitolmuga kokku puutuvad töötajad peavad kandma P3 filtriga tolumumaski ja peakattega varustatud tolmukindlast materjalist ühekordse kasutusega kombinesooni, kaitsekindaid ja -jalatseid. Töötajad peavad neile antud isikukaitsevahendeid kasutama nii kaua, kuni kestab kokkupuude asbestitolmuga, piirdudes lühima vajaliku ajaga.

§ 10. Tööhügieen

(1) Tööandja peab tagama, et asbestitööde teostamise koht oleks selgesti piiritletud ning varustatud ohutusmärkidega «Ohuala» ja «Kõrvalise isiku sisenemise keeld».

(2) Töötajatel peab olema koht einetamiseks, kus nad ei puutu kokku asbestitolmuga.

(3) Tööandja peab andma töötajatele sobiva töö- ja vajadusel kaitseriietuse ning tagama, et seda kontrollitakse ja puhastatakse. Töötaja peab talle antud riietust kasutama ja hoidma vastavalt tööandjalt saadud juhistele.

(4) Asbestitolmuga saastatud töö- või kaitseriietust ning isikukaitsevahendeid ei tohi töökohalt mujale viia, välja arvatud utiliseerimiseks või puhastamiseks.

(5) Kui tööandja ise ei tegele tööriiete puhastamisega, viib ta need suletud konteineris pesulasse. Konteiner peab olema märgistatud käesoleva määruse lisas 2 toodud hoiatusmärgiga.

(6) Asbestitöö lõppedes peab tööandja veenduma, et töökoha õhk ei sisalda asbestitolmu.

§ 11. Töötajate teavitamine

Tööandja peab töötajaid ja töökeskkonnavolinikke teavitama:

- 1) töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest;
- 2) töökoha õhu asbestiühuste sisalduse mõõtetulemustest;
- 3) töökoha asbestiga kokkupuute piirnормi ületamisest ja selle võimalikest põhjustest;
- 4) abinõudest, mida piirnормi ületamisel rakendatakse.

§ 12. Töötajate väljaõpe

Tööandja korraldab asbestitöö tegijatele enne esmakordset tööleasumist väljaõppe, mille sisu ja maht peavad olema kooskõlas tehtava töö laadiga. Väljaõppe kestus on vähemalt 8 tundi ja seal peab käsitlema järgmisi teemasid:

- 1) asbesti tervistkahjustav toime ja tervisekahjustuse riski suurendavad tegurid, sh suitsetamine;
- 2) asbesti sisaldavate toodete ja materjalide liigid, nende tuvastamine;
- 3) tegevused, mille käigus võidakse asbestitolmuga kokku puutuda;
- 4) asbestitöö kavandamine ja töökava koostamine;
- 5) juhised tegutsemiseks, kui töö käigus ootamatult avastatakse asbesti sisaldavaid materjale või kahjustatakse neid;
- 6) ohutud töövõtted, kaitsevahendid, kasutatavad ohumärguanded;
- 7) hingamiskaitsevahendite otstarve, sortiment, valimine ja kasutamine;
- 8) asbestitöö hügieeninõuded;
- 9) saastest puhastamine;
- 10) jäätmete kõrvaldamine;
- 11) tervisekontrolli kord;

12) lammutamise ja asbesti eemaldamise tehnika, vajadusel koos praktiliste harjutustega.

§ 13. Töötajate tervisekontroll

(1) Tervisekontrolli eesmärk on ennetada ja diagnoosida asbestist põhjustatud tervisekahjustusi.

(2) Tööandja tagab, et asbestitöid tegevad töötajad läbivad eelneva ja perioodilise tervisekontrolli vastavalt «Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse» § 13 lõike 1 punkti 7 alusel kehtestatud korrale.

(3) Tervisekontrolli käigus tuleb teha järgmised terviseuuringud:

- 1) rindkere kliiniline läbivaatus (röntgenoloogiline uuring);
- 2) kopsude funktsionaaldiagnostiline uuring (spirograafia).

(4) Töötervishoiuarst annab tervisekontrolli tulemuste alusel hinnangu töötaja tervislikule seisundile. Töötervishoiuarst peab teavitama töötajat sellest, et tal ei ole soovitatav teha asbestitöid juhul, kui tal on diagnoositud krooniline kopsu- või ülemiste hingamisteede haigus. Töötervishoiuarst võib teha tööandjale ettepaneku mitte rakendada töötajat asbestitööl või eemaldada töötaja alalt, kus ta asbestiga kokku puutub.

(5) Töötervishoiuarst võib määrata, et töötaja tervisekontroll peab jätkuma pärast asbestiga kokkupuute lõppu nii kaua, kui arst seda vajalikuks peab. Arst määrab ka järgmise tervisekontrolli aja.

(6) Töötajatel on õigus saada teavet oma tervisekontrolli tulemuste kohta, andmeid oma terviseseisundi kohta asbestiga kokkupuute lõppedes ja juhiseid edaspidiseks tervisekontrolliks.

§ 14. Asbestiga kokkupuutuvate töötajate üle arvestuse pidamine

(1) Tööandja peab pidama asbestiga kokkupuutuvate töötajate nimekirja, kandes sinna järgmised andmed:

- 1) töötaja ees- ja perekonnanimi ning isikukood;
- 2) tööülesannete kirjeldus;
- 3) igakordse asbestiga kokkupuute kestus.

(2) Andmeid nimekirja kantud töötaja kohta peab tööandja hoidma ajakohasena ja säilitama nimekirja vähemalt 40 aastat pärast töötaja viimast kokkupuudet asbestiga. Tööandja tegevuse lõpetamisel antakse nimekiri üle tema õigusjärglasele, õigusjärglase puudumisel kohaldatakse andmete säilitamisel «Arhiiviseadust».

(3) Töötajal on õigus tutvuda tema kohta nimekirja kantud andmetega.

(4) Töökeskkonnavolinikul või muul töötajate esindajal peab olema võimalus tutvuda nimekirjas sisalduva isikustamata statistilise teabega.

(5) Töötervishoiuarstil, töökeskkonnaspetsialistil ja tööinspektoril on õigus tutvuda nimekirja kantud andmetega.

§ 15. Asbestijäätmete käitlemine

(1) Tööandja kõrvaldab asbestijäätmed, sh asbestiga kokku puutunud kasutuskõlbmatud riitusesemed ja ühekordse kasutusega kombinesoonid, filtrid jms töökohalt võimalikult kiiresti, kasutades asbesti utiliseerimiseks ette nähtud kinnist pakendit, mis on märgistatud määruse lisas 2 toodud hoiatusmärgiga.

(2) Asbestijäätmeid käideldakse vastavalt «Jäätmeseaduse» § 29 lõike 4 punkti 3 alusel kehtestatud asbesti sisaldavate jäätmete käitlusnõuetele.

4. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 16. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 2. veebruari 2000. a määrus nr 32 «Asbestitöölle esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded» (RT I 2000, 10, 62) tunnistatakse kehtetuks.

§ 17. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2008. a.

¹ Nõukogu direktiiv 83/477/EMÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl (EÜT L 263, 24.09.1983, lk 25–32), mida on muudetud nõukogu direktiiviga 91/382/EMÜ (EÜT L 206, 29.07.1991, lk 16–18) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/18/EÜ (ELT L 097, 15.04.2003, lk 48–52).

Haridus- ja teadusminister
peaministri ülesannetes Tõnis LUKAS

Sotsiaalminister Maret MARIPUU

Rüigisekretär Heiki LOOT

Vabariigi Valitsuse 11. oktoobri 2007. a määruse nr 224
«Asbestitööle esitatavad tervishoiu ja tööohutuse nõuded»
lisa 1

Teade asbestitöö alustamise kohta

1. Tööandja nimi, aadress, telefoninumber ja e-posti aadress
.....
2. Töö teostamise koha täpne aadress
.....
3. Tegevuse iseloomustus (ehitise lammutamine, rekonstrueerimine, asbesti eemaldamine jne)
.....
4. Käideldava asbesti olek (rabe või tihke materjal) ja eeldatav kogus (m², m³ või kg)
.....
5. Asbestiga kokkupuute vähendamiseks rakendatavad abinõud
.....
6. Asbestijäätmete ladestamiskoht
.....
7. Asbestitöid tegevate töötajate arv
.....
8. Tööde alguskuupäev ja arvatav kestus
.....
9. Tööde juhi nimi, telefoninumber ja e-posti aadress
.....
10. Ehitusloa number ning selle väljaandmise aeg ja väljaandja*
.....

Teate koostaja nimi ja allkiri

Kuupäev

* Tööde puhul, mille tegemiseks on vajalik ehitusluba

Sotsiaalminister Maret MARIPUU

Vabariigi Valitsuse 11. oktoobri 2007. a määruse nr 224
«Asbestitööle esitatavad tervishoiu ja tööohutuse nõuded»
lisa 2

Materjali asbestisisaldusest teatav hoiatusmärk ja selle kirjeldus

1. Hoiatusmärgi kõrgus on vähemalt 5 cm ja laius 2,5 cm.
2. Hoiatusmärgi ülaservas (40% märgi kõrgusest) on valge «a» mustal põhjal, alaosas (60% märgi kõrgusest) selgelt loetav valge või must tekst punasel põhjal.

Sotsiaalminister Maret MARIPUU